

Paragraaf 3.1 Hoe betaal je?

Geldfuncties

Geldfunctie	Wat betekent het?	Voorbeeld
Ruilmiddel	Geld gebruik je om iets te kopen of verkopen	Je betaalt met geld voor een ijsje
Rekenmiddel	Geld helpt om de waarde van spullen te vergelijken	Een jas kost €50, een trui €30 — je ziet wat duurder is
Spaarmiddel	Je kunt geld bewaren om later iets te kopen	Je stopt geld in een spaarpot of op een bankrekening

Geldvormen

Soort geld	Wat is het?	Voorbeeld
Chartaal geld	Geld in de vorm van munten en bankbiljetten	Munten en papieren eurobiljetten
Giraal geld	Geld dat op je bankrekening staat en digitaal gebruikt wordt	Geld dat je via pin of internetbankieren betaalt

Elektronisch betalen

Betaalwijze	Hoe werkt het?	Voorbeelden
Pinpas (debitcard)	Je betaalt met je bankpas en pincode of contactloos. Het geld gaat direct van je bankrekening af.	In winkels, supermarkten, pinautomaten
Internetbankieren	Je regelt betalingen via de website of app van je bank.	Online aankopen, automatische overboeking
Creditcard	Je betaalt met een kaart en het bedrag wordt later (meestal aan het eind van de maand) van je rekening afgeschreven.	Online winkelen, hotels, vliegtickets
Mobiel betalen	Betalen met je smartphone of smartwatch via een app (zoals Apple Pay of Google Pay).	In winkels, horeca, openbaar vervoer

Saldo = bedrag op je bankrekening

Saldo	Wat betekent het?	Voorbeeld
Creditsaldo	Positief saldo: je hebt geld op je rekening	Je hebt €200 op je rekening staan
Debetsaldo	Negatief saldo: je staat in het rood, je hebt geld tekort	Je staat €50 in het rood bij de bank

Paragraaf 3.2 Waarvoor zou je sparen?

Spaarmotieven

Spaarmotief	Wat betekent het?	Voorbeelden
Sparen voor een doel	Je spaart omdat je iets specifiek wilt kopen	Sparen voor een scooter, vakantie, nieuwe telefoon
Sparen uit voorzorg	Je spaart voor onverwachte uitgaven of noodgevallen.	Sparen voor als je fiets kapot gaat, of als je ziek wordt
Sparen voor rente	Je spaart om extra geld te verdienen over je spaargeld.	Je zet geld op een spaarrekening en krijgt rente

Rente / interest = de vergoeding die je moet betalen als je andermans geld gebruikt (lenen)

Hoogte van de rente is afhankelijk van ...

- Rentepercentage (kan vast of variabel zijn)
- De hoogte van het spaar- of leenbedrag
- De periode (tijd) dat je het bedrag spaart / leent

Spaardeposito = je zet je spaargeld voor een langere tijd vast tegen een hogere rente

Enkelvoudige rente = $\frac{\text{rentepercentage}}{100} \times \text{spaarbedrag} \times \text{aantal jaren}$

Samengesteld rente = $\frac{\text{rentepercentage}}{100} \times (\text{spaarbedrag} + \text{bijgeschreven rente})$

Nominale rente = het rentepercentage

Reële rente = het rentepercentage gecorrigeerd met inflatie, de koopkracht van je spaargeld

Paragraaf 3.3

Geld lenen kost geld?

Krediet	= lening
Kredietkosten	= rente
Aflossen	= lening (schuld) afbetalen

Leenmotieven

Leenmotief (reden)	Uitleg (in simpele taal)	Voorbeeld
Tijdelijk geldtekort	Je hebt even niet genoeg geld, maar verwacht dat snel weer te hebben	Je wasmachine gaat stuk en je krijgt volgende maand salaris
Aankoop van een duurzaam consumptiegoed	Je koopt iets duurs dat lang meegaat	Je koopt een scooter of een nieuwe laptop
Onverwachts dringend geld nodig	Je hebt ineens geld nodig voor een noodgeval of noodsituatie	Je moet snel een medische behandeling betalen of je auto moet met spoed gerepareerd worden
Woning kopen	Je leent geld om een huis te kopen (hypotheek)	Je koopt een huis van €250.000 en sluit een hypotheek af

Berekenen kredietkosten

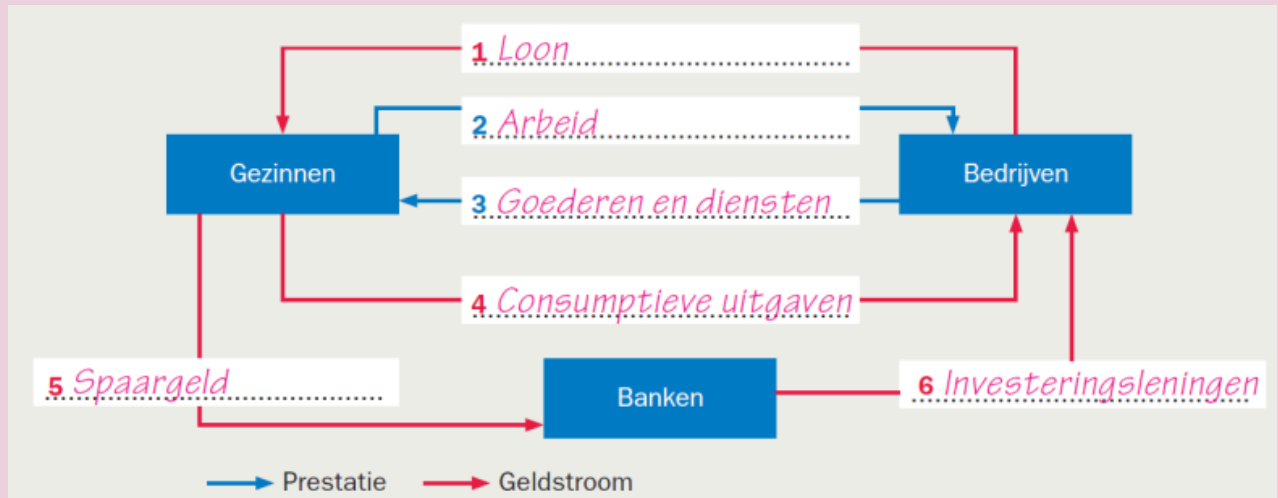
$\text{Kredietkosten} = \text{termijnbedrag} \times \text{aantal termijnen} - \text{krediet}$

Consumptief krediet vormen

Kredietvorm	Wat is het?	Kenmerken	Wanneer gebruik je het?
Persoonlijke lening	Je leent een vast bedrag voor een bepaalde tijd	Vast bedrag en vaste looptijd Vaste rente	Voor grote aankopen zoals een auto, nieuwe keuken of fiets
Koop op afbetaling	Je koopt een product en betaalt in termijnen terug	Je betaalt het product in vaste maandbedragen terug Je bent meteen eigenaar	Voor spullen zoals een telefoon, laptop of meubel
Salariskrediet (roodstand)	Je mag tijdelijk meer geld uitgeven dan je saldo bij de bank	Kredietlimiet hangt af van je inkomen Rente is meestal hoger dan bij persoonlijke lening	Voor kleine, tijdelijke financiële tekorten of onverwachte uitgaven
Hypotheek	Een lening om een huis te kopen	Lange looptijd (vaak 30 jaar) Rente vast of variabel	Je huis is onderpand; bij niet betalen kan de bank het verkopen

Paragraaf 3.4 Nog meer bankzaken?

Kringloop van geld & prestatie

Vraag en aanbod van geld

Begrip	Wat betekent het?	Rol van de bank	Rente	Voorbeeld
Vraag naar geld	Mensen of bedrijven die geld lenen van de bank	De bank leent geld uit	Je betaalt debetrente over het bedrag dat je leent	Je leent €1.000 en betaalt 6% rente per jaar
Aanbod van geld	Mensen die sparen bij de bank	De bank krijgt geld binnen	Je ontvangt creditrente over je spaargeld	Je spaart €1.000 en krijgt 2% rente per jaar

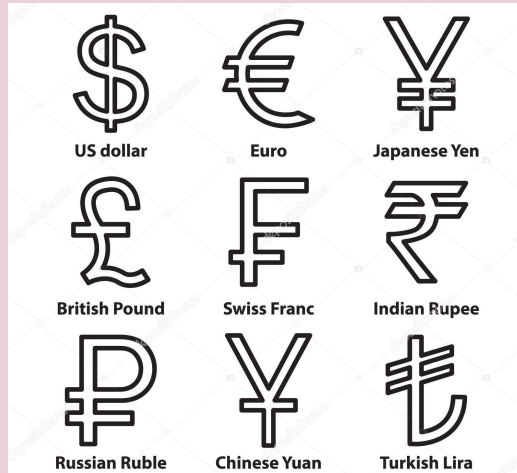
Beleggen = je koopt iets waarvan je verwacht dat het meer waard wordt met als doel om geld te verdienen

Beleggings-vorm	Wat is het?	Hoe verdien je geld (rendement)?	Risico	Voorbeeld
Aandelen	Een klein stukje van een bedrijf	- Koerswinst (aandeel stijgt in waarde) - Dividend (stukje winst van het bedrijf)	Hoog – koers kan flink schommelen	Aandeel kopen van een techbedrijf voor €10, verkopen voor €12
Vastgoed	Een huis, appartement of gebouw waarin je investeert	- Huurinkomsten - Waardestijging van het pand	Middelmatig – huurders, marktwaarde	Appartement kopen en verhuren voor €900 per maand
Obligaties	Een lening aan een bedrijf of overheid	- Vaste rente (bijv. 3% per jaar) - Geld terug aan het eind van de looptijd	Laag–middel – risico op wanbetaling	Je leent €1.000 uit en krijgt elk jaar €30 rente

Eurozone = een groep van 20 landen die de euro als wettig betaalmiddel gebruiken

Vreemde valuta = ander geld dan het wettig betaalmiddel

Wisselkoers = de prijs van geld die je gebruikt bij het omrekenen van geld

Berekening van euro naar vreemde valuta

Bedrag vreemd geld = bedrag in euro's × aankoopkoers

Berekening van vreemde valuta naar euro

Bij aankoop van vreemd geld:

- **Bedrag in euro = bedrag in vreemd geld ÷ aankoopkoers**

Bij verkoop van vreemd geld:

- **Bedrag in euro = bedrag in vreemd geld ÷ verkoopkoers**